

7/41654
610/128

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 30824082-610 - 2252
Konu : Iğdır Milletvekili
Dr. Sinan OĞAN'ın
Yazılı Soru Önergesi

.../.../2014

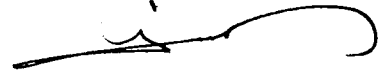
30 Haziran 2014

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 14/04/2014 tarihli ve 43452547-120.00-173283 sayılı yazı.

Iğdır Milletvekili Dr. Sinan OĞAN'ın Bakanlığımıza yönelttiği, TBMM 7/41654 Esas sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

İdris GÜLLÜCE
Bakan

EK:

- Cevap Yazısı (5 Sayfa)

İĞDIR MİLLETVEKİLİ
SAYIN DR. SİNAN OĞAN'IN
TBMM 7/41654 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR:

Yeni Başbakanlık Binası için birinci dereceden tarihi SİT statüsünde olan Söğütözü'ndeki arazinin üçüncü derecede SİT alanı olarak değiştirilmesi kararını iptal eden Ankara 11. İdare Mahkemesi'nin kararına rağmen Söğütözü'ndeki inşaatın tüm hızıyla devam etmesi dikkat çekmektedir.

Bu bağlamda;

1-Atatürk Orman Çiftliği içinde devam eden söz konusu inşaatın mühürlenmeme sebebi nedir?

2-Atatürk Orman Çiftliği'ne yapılan Başbakanlık binasının yapıldığı alana ilişkin olarak İdare Mahkemesi tarafından alınan karara rağmen inşaatın devam etmesi, mahkeme kararının tanımadığı anlamına mı gelmektedir?

3-Bakanlığınız sorumluluğundaki bir SİT alanında yapımına devam edilen söz konusu inşaatla yönelik bakanlığınızın girişimleri nelerdir?

4-Mahkeme kararı ile de tarihi öneminin vurgulandığı inşaat alanını geri kazanmak için bakanlığınızın herhangi bir projesi var mıdır?

5-SİT derecesinin düşürülmesi kararı hangi teknik prosedürlerden ve karar alma süreçlerinden geçtikten sonra kimler tarafından sonuca bağlanmaktadır? 2002'den bu yana Bakanlığınıza bağlı hangi SİT alanının derecesi değiştirilmiş, hangilerinin statüsü düşürülmüş ve hangileri imara açılmıştır?

6-Söz konusu alanın SİT derecesi hangi tarihlerde kimler tarafından hangi prosedürlerden geçirilerek, kaç kez değiştirilmiştir?

7-"Sürdürülebilir koruma alanı" isimli alan tanımının özellikleri nelerdir, Türkiye'de ilk ne zaman ve hangi alan için kullanılmaya başlanmıştır? Söz konusu inşaat alanı dışında Bakanlığınıza bağlı başka hangi alanlar "sürdürülebilir koruma alanı" kapsamındadır?

CEVAP:

Toplu Konut İdaresi Başkanlığı aleyhine Ankara 1.İdare Mahkemesinin 2012/1338 E. sayılı dosyası ile açılan bir dava bulunmaktadır. Bu davada; Başbakanlık, Orman Genel Müdürlüğü ve İdare arasında akdedilen, Orman Genel Müdürlüğü mülkiyetindeki Ankara ili Yenimahalle ilçesi, Orman Çiftliği mahallesinde bulunan 13585 ada, 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10 ve 11 parsellerde toplam 151.723 m² yüzölçümlü taşınmazlar ve bu taşınmazlar üzerindeki muhdesatların Toplu Konut İdaresi Başkanlığına devrine, devir karşılığında Orman Genel Müdürlüğü ve Başbakanlık için hizmet binalarının yapılmasına ilişkin 28.02.2012 tarihli Protokolün iptali talep edilmektedir.

TMMOB Şehir Plancıları Odası (Ankara Şubesi), TMMOB Mimarlar Odası (Ankara Şubesi), TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası, TMMOB Peyzaj Mimarları Odası, TMMOB Çevre Mühendisleri Odası tarafından Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, Başbakanlık ve Orman Genel Müdürlüğü aleyhine açılan anılan davada "Davanın ehliyet yönünden reddine" karar verilmiş, karar Danıştay tarafından bozulmuş olmasına karşın karar düzeltme yoluna gidilmiştir.

Atatürk Orman Çiftliği arazisi, Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun 02.06.1992 gün ve 2436 sayılı kararıyla sit alanı ilan edilmiş, Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun 27.07.1993 gün ve 3097 sayılı kararıyla AOÇ sit alanının sınırları değiştirilmiş ve Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun 07.05.1998 gün ve 5742 sayılı kararı ile de AOÇ sit alanının koruma statüsü I. Derece Doğal ve Tarihi Sit olarak belirlenmiştir.

Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunun 10.08.2011 tarih ve 6281 sayılı kararı ile OGM Gazi Tesislerinin bulunduğu 46 hektar büyüklüğündeki alanın 1. Derece Doğal ve Tarihi Sit şerhi kaldırılarak, 3. Derece Doğal Sit Alanı olarak tescil edilmesi kararı alınmıştır.

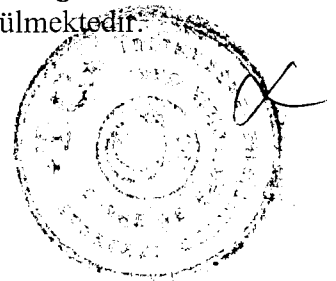
Bilindiği gibi Atatürk Orman Çiftliği içerisinde yer alan Orman Genel Müdürlüğü yerleşkesi, İç Anadolu'ya yönelik ormancılık araştırmalarının yapılması, halkın dinlenme ihtiyacının karşılanması ve bozkırların yeşillendirilmesine ihtiyaç duyulan orman ağaç ve ağaççıklara ait çeşitli türlerin belirlenmesi başta olmak üzere, diğer ormancılık konularında bilimsel çalışmalar yapmak amacıyla 1954'de Ormancılık Araştırma Enstitüsü'nce ağaçlandırılmaya başlanmış olup, yaklaşık 60 yıldır değişik zamanlarda yurt içi ve yurt dışından getirilen tohum, çelik ve fidanlar kullanılarak alan ağaçlandırılmıştır.

Söz konusu bahçe üzerindeki odunsu bitkiler üzerinde yapılan taksonomik tespitler sonucunda, toplam 133 tür bulunduğu, bu türlerden 68'i yerel tür ve 65'i egzotik tür olduğu tespit etmiştir. Bu sonuçlara bakıldığında 68 türün egzotik tür (dışarıdan taşınan) olduğu anlaşılmış olup bu da alandaki ağaçlandırmanın insan eli ile yapıldığını göstermektedir. Alandaki bitki çeşitliliğine baktığımızda bu alanın sonradan insan eli ile dikildiği bölgenin doğal bitki örtüsü özelliklerini taşımadığı gözlemlerle bile anlaşılabilmektedir. İç Anadolu bitki örtüsüne baktığımızda step formasyonlarından oluşan bir çeşitliliği barındırdığı bilimsel olarak bilinen bir gerçektir.

Ayrıca bu alanda Orman Genel Müdürlüğünün çeşitli amaçlarla kullandığı çeşitli binalar mevcuttur. Bu durum da alanın 1. derece doğal sit özelliğini yansıtmadığını göstermektedir. Söz konusu alan ne uluslararası düzeyde koruma kriterlerini ne de doğal sit alanı tanımındaki özellikleri taşımaktadır.

Ayrıca, 2863 sayılı kanunda doğal sit, *""(13) (Ek: 8/8/2011-KHK-648/41 md.)"Doğal (tabii) sit"; jeolojik devirlere ait olup, ender bulunmaları nedeniyle olağanüstü özelliklere sahip yer üstünde, yer altında veya su altında bulunan korunması gerekli alanlardır."* olarak tanımlanmış olup, geçmişten bu yana devam eden ve sıradan olmayan özellikleri ile diğerlerinden farklılık gösteren alanların korunmasının amaçlandığı anlaşılmaktadır.

Doğal sit tanımından da anlaşılacağı üzere, Ankara 1 Nolu Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonunun değerlendirmeye aldığı 13585 ada, 12 parselin bir bölümünü de içine alan 7 ha lık alanda, bölgedeki bitki dokusunun insan eliyle oluşturulan yapay bir çevre olarak geliştirildiği ve yürürlükteki mevzuat ve yürürlükteki ilke kararındaki I. derece doğal sit özellikleri taşımadığı gerekçeleriyle 1. derece doğal sit şerhinin kaldırılarak, sadece 3. derece doğal sit alanı olarak tescil edilmesine kararının mevzuat açısından yerinde bir karar olduğu görülmektedir.

Yukarıdaki hükümler ve değerlendirmeler doğrultusunda söz konusu alanın doğal sit alanı tanımından da hareket edildiğinde ilan süreci zaten bilimsel bir temele dayanmadan ilan edilmiş olup, bütüncül bir yaklaşımla belirlenmemiştir.

Bilindiği gibi 644 sayılı KHK'nin mevcut statülerin değerlendirilmesine ilişkin Geçici Madde 6 da "Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte, doğal sit alanı ve tabiat varlığı olarak tespit ve tescil edilmiş alan ve varlıklara ilişkin her türlü belge, bu alan ve varlıkların statülerinin yeniden değerlendirilmesi için en geç altı ay içinde Bakanlığa devredilir. Tabiat varlıkları ve doğal sitlerle ilgili yeni değerlendirme yapıncaya kadar bu alanlara ilişkin olarak kültür ve tabiat varlıklarını koruma bölge kurullarınca alınmış kararlar geçerlidir." hükmü yer almaktadır.

Bu kapsamda ;

644 sayılı KHK ile yapılan değişiklikten önce;

Doğal sitlere ilişkin tespit ve değerlendirilmeler bilimsel temellere dayanmamaktadır.

Tespit işlemleri bünyesinde mimar, hukukçu, şehir plancısı, arkeolog ve sanat tarihçisi bulunan konunun uzmanı olmayan Koruma Bölge Kurulları tarafından yapılmakta, doğal sit alanları, **ilginç özellik ve güzelliklere sahip olması** tanımında da belirtildiği gibi kişiye göre değişebilen bakış açılarıyla değerlendirilmektedir.

644 sayılı KHK ile getirilen yenilikler;

Bilimsel Kriterlerin belirlenmesi amacıyla, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı olarak; Öncelikli olarak korunan alanların tespit ve yeniden değerlendirilmesini bilimsel temellere oturtmak amacıyla konunun uzmanı akademisyenlerle bir çalışma gerçekleştirilmiştir.

Çalışma kapsamında Ulusal ve uluslararası mevzuat tarama çalışması yapılarak Tabiat Varlıklarını Koruma Rehberi hazırlanmıştır. Rehberde korunan alanlara ilişkin ulusal ve uluslararası mevzuatın taranmasının yanı sıra Dünya Doğayı Koruma Birliği (IUCN) kategorileri ile ulusal koruma statüleri eşleştirilerek koruma statüleri yeniden belirlenmiştir. Bu çerçevede korunan alanlara ilişkin bilimsel kriterler belirlenerek "Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik" hazırlanarak 19.07.2012 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yönetmelik ile korunan alanlara ilişkin genel ilkeler şunlardır:

MADDE 5 - (1) Korunan alanların belirlenmesi, değerlendirilmesi ve korunmasında aşağıdaki ilkelere uyulur:

- Korunan alanların statüsünün belirlenmesi ve değerlendirilebilmesi için zamana bağlı değişimleri ortaya koyan ekolojik süreçler tanımlanır.
- Herhangi bir korunan alanın güncel durumu tespit edilmeden, o alanın korunan alan statüsü yeniden değerlendirilemez.
- Korunan alanların güncel durumu; alanın biyolojik çeşitliliği, hidrolojisi ve hidrojeolojisi başta olmak üzere her açıdan durumu hazırlanacak ön değerlendirme raporu sonucuna göre veya gerekli görülmesi durumunda ise en az ardışık dört mevsimi kapsayan ekolojik temelli bilimsel araştırma yapılarak belirlenir. (Değişik: 19 Şubat 2013- Sayı: 28564/2. md.)

- d) Doğal sit ilanı ile ilgili talepler veya Genel Müdürlükçe incelenmesi uygun görülen alanlar hakkında hazırlanacak ön değerlendirme raporu sonucuna göre doğal sit özelliği taşımayan talepler değerlendirmeye alınmaz, alanın doğal sit özelliği taşıdığı belirlenmesi durumunda ise ardışık en az dört mevsimi kapsayan ekolojik temelli bilimsel araştırma yapılarak koruma statüsü belirlenir. (Değişik: 19 Şubat 2013- Sayı: 28564/2. md.)
- e) Herhangi bir korunan alanın statüsünün değerlendirilmesi için belirlenecek araştırma alanı sınırları; korunan alanın konumu, büyüklüğü ve doğal eşiklerle ilişkisi göz önüne alınarak tespit edilir.
- f) Doğrudan ve dolaylı çevresel etkilere karşı hassas tür ve habitatları içeren duyarlı alanlara öncelikli olarak koruma statüsü verilir.

Bu hükümlerden de anlaşılacağı üzere korunan alanların tespiti ve yeniden değerlendirilmesi bilimsel kriterler çerçevesinde yapılmaktadır.

Yürürlüğe giren yeni yönetmelikle doğal sitler 3 kategoride belirlenecektir.

"Kesin korunacak hassas alanlar" Bilimsel çalışmalar hariç tüm kullanımların sınırlandırıldığı alanlar yapı yasaklı ve Bakanlar Kurulu kararı ile ilan edilen alanlardır.

- **"Nitelikli doğal koruma alanları"** Bu alanlar, örtü altı tarım uygulamaları hariç tarım, kültür balıkçılığı hariç balıkçılık faaliyetleri ve alanın doğal yapısı ile uyumlu çadırli kamp alanı, bungalov ve günübirlik faaliyetlerin yapılabildiği alanlardır.

- **"Sürdürülebilir koruma ve kontrollü kullanım alanları"** Kesin korunacak hassas alanlar veya nitelikli doğal koruma alanlarını etkileyen, bu koruma bölgeleri ile bütünlük gösteren, korumaya katkı sağlayacak, doğal ve kültürel bakımdan uyumlu düşük yoğunlukta faaliyetler, turizm ve yerleşimlere izin veren alanlardır.

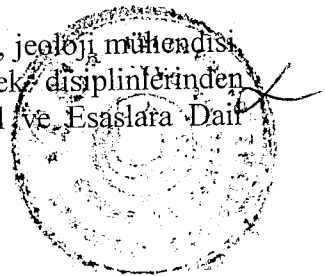
Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca korunan alanlarının tespit tescil ve onayına ilişkin usul ve esasları belirlenmiş olup, mevcut doğal sit alanlarının tamamı bilimsel kriterlere göre yeniden ele alınarak değerlendirilecek ve bundan sonraki yeni tespit çalışmaları da bu yönde gerçekleştirilecektir.

Söz konusu yönetmeliğin bilimsel temelli rapor hazırlamada istisna başlığı altında;

"Geçici Madde 2 - (1) Korunan alanlar ile ilgili olarak yeniden değerlendirme talepleri; bilimsel temelli rapora dayanması ve Bakanlıkça hazırlanacak olan teknik esaslara uygun olması kaydıyla bu Yönetmelik kapsamında değerlendirilir." Hükümü yer almaktadır. Geçici Madde 2'de belirtilen doğal sit alanlarının tespiti ve yeniden değerlendirilmesi çalışmalarını yürütmek üzere hazırlanan "Doğal Sit Alanlarının Değerlendirilmesine İlişkin Teknik Esaslar" 01.03.2013 tarih ve 2116 sayılı Bakanlık Makamı Olur ile onaylanmıştır.

Doğal Sit Alanlarının Değerlendirilmesine İlişkin Teknik Esaslar kapsamında çalışmaları yürütmek üzere Komisyonların bulunduğu Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerinde Ön Değerlendirme Ekipleri oluşturularak çalışmalar başlatılmıştır.

Ön değerlendirme ekipleri beş yıllık deneyime sahip biyolog, çevre mühendisi, jeoloji mühendisi, peyzaj mimarı, su ürünleri mühendisi, orman mühendisi ve ilgili meslek disiplinlerinden oluşturulmuştur. Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına İlişkin Usul ve Esaslara Dair

Yönetmeliğin Geçici Madde 3'de "doğal sit alanlarının güncel durumu ön değerlendirme raporuna göre belirlenir. Doğal sit özelliği taşımayan alanların statüsünün iptali; doğal sit özelliği taşıdığı belirlenen alanların ise ardışık en az dört mevsimi kapsayacak ekolojik temelli bilimsel araştırma sonucuna göre koruma statüsünün devamı, yeni statü tesisi veya iptali önerilir." Şekilde hükmü bulunmaktadır.

Bu kapsamda, Ankara Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü bünyesinde oluşturulan ön değerlendirme ekibi tarafından Ankara İli Yenimahalle İlçesi 3. Derece Doğal Sit Alanı Statüsünde Bulunan Başbakanlık Yerleşkesinin de bulunduğu 80.2 ha alan Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik ve Doğal Sit Alanlarının Değerlendirilmesine İlişkin Teknik Esaslar kapsamında Ön Değerlendirme çalışması gerçekleştirilmiştir. Ön değerlendirme çalışmasında alanın bütüncül olarak değerlendirilmesi amacıyla, çalışma alanını sınırları belirlenirken doğal ve yapay eşikler dikkate alınmıştır. Başbakanlık yerleşkesinde içinde olduğu alan ve etrafı bir bütün olarak değerlendirilmiştir. Alan sınırları belirlenirken bütüncül bir yaklaşımla değerlendirmek amacıyla alanın etrafındaki yapay eşik olan yollar dikkate alınmıştır. Buna göre değerlendirilmeye alınan çalışma alanı yaklaşık olarak 80.2 ha kapsamaktadır.

Ankara Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü bünyesinde oluşturulan ön değerlendirme ekibi tarafından yapılan değerlendirme sonucu;

"Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik doğrultusunda hazırlanan "Doğal Sit Alanlarının Değerlendirilmesine İlişkin Teknik Esaslar" kapsamında hazırlanan tablolar dikkate alınarak Ön Değerlendirme Ekibi tarafından yapılan değerlendirmeler neticesinde, alanın doğal sit alanı özelliği taşımadığı kanaatine varılmıştır." görüşü belirtilmiştir.

Ancak Ankara 1 Nolu Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonunun 06.08.2013 tarih ve 115 nolu tescil değişikliği kararı ile her ne kadar "Ön değerlendirme Raporu kanaat ve öneri kısmında alanın doğal sit statüsü özelliği taşımadığı belirtilse de "Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik'in 9. Maddesinde yer alan *"İnsanlar ve doğa arasında dengeli ilişkilerin geliştirilmesi ve muhafaza edilmesine katkıda bulunur"*. Ayırt edici özelliği dikkate alınarak söz konusu 80.2 ha alan **"Sürdürülebilir Koruma ve Kontrollü Kullanım Alanı"** olarak karar alınmış olup, 06.08.2013 tarih ve 8011 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlık Makamı Onayı ile tescil edilmiştir.

